

สำนักงานจังหวัด

ประวัติความเป็นมาของสำนักงานจังหวัด

ชื่อสำนักงานจังหวัดปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2495 ในส่วนที่ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการของจังหวัด ตามมาตรา 38 ได้บัญญัติให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัด ดังนี้

- สำนักงานจังหวัดมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของจังหวัด และมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและรับผิดชอบ
- ส่วนราชการต่างๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้จัดตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้นๆ

แม้ว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้มีสำนักงานเป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการอำนาจการและประสานราชการจังหวัดตั้งแต่พุทธศักราช 2495 ก็ตาม แต่ก็ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานจังหวัด จนกระทั่งพุทธศักราช 2516 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พุทธศักราช 2516 เห็นชอบให้มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดในปีพุทธศักราช 2519 ต่อมาภายหลังได้ยกฐานะสำนักงานจังหวัดเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา และมีภารกิจหน้าที่อยู่ 2 ประการ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการจังหวัด และรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

เนื่องจากสำนักงานจังหวัดเป็นหน่วยงานราชการ จึงมีการจัดโครงสร้างและการบริหารจัดการในรูปแบบขององค์การระบบราชการ (Ideal Type Bureaucracy) ที่แบ่งงานกันตามความถนัดเฉพาะด้าน (Specialization) ยึดหลักสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น (Hierarchy) ยึดกฎหมายและระเบียบเป็นหลักในการปฏิบัติงาน (Procedures and regulations) เน้นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นส่วนตัว ไม่ยึดติดในตัวบุคคลแต่ยึดตำแหน่งเป็นหลัก (Impersonality) มีรับบุคลากรเข้าทำงานและเลื่อนตำแหน่งหรือให้ผลตอบแทนตามความสามารถ (Competency) และมีความมั่นคงในอาชีพการงาน (tenure) โดยมีการแบ่งโครงสร้างก่อนการปฏิรูประบบราชการออกเป็น 3 ฝ่ายดังนี้

1. ฝ่ายอำนาจการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานอำนาจการทั่วไปของผู้ว่าราชการจังหวัดการบริหารราชการทั่วไปของจังหวัด งานเลขานุการผู้ว่าราชการจังหวัด งานประสานราชการ งานช่วยอำนาจการ งานการเงินและบัญชี งานการบริหารงานบุคคลในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด งานสารบรรณ งานสถานีสื่อสาร ฯลฯ
2. ฝ่ายข้อมูลและติดตามประเมินผล มีหน้าที่ในการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัด การติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด
3. ฝ่ายนโยบายและแผน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดแผนพัฒนาจังหวัด การแปลลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ งานการวางแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และงานวางแผนเฉพาะด้าน งานโครงการตามนโยบายรัฐบาลและประสานการวางแผนกับส่วนราชการอื่น ๆ

พันธกิจของสำนักงานจังหวัด

สำนักงานจังหวัดเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่สำคัญหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (Back Office) สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัด กล่าวคือ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำหรือแสดงข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการบริหารราชการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

2.1 เพื่อเป็นศูนย์กลางการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ภายในจังหวัด ในการร่วมกันพัฒนาจังหวัดให้เจริญก้าวหน้า

2.2 เป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาราชการของจังหวัด พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารและระเบียบปฏิบัติราชการที่ครบถ้วน

2.3 เพื่อบริหารงานภายใต้การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างสูงสุด

2.4 เพื่อให้บริการแก่ภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนในสังคม ให้ได้รับความพึงพอใจอย่างสูงสุด

2.5 สนับสนุนให้การบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดและของส่วนราชการต่างๆ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของสำนักงานจังหวัด

- (1) เพื่อตรวจสอบ เสนอแนะ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด
- (2) เพื่อรับผิดชอบงานอื่นๆ ที่ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบโดยตรง
- (3) เพื่อกำกับดูแล เกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด
- (4) เพื่อจัดงานบริหารราชการทั่วไปของจังหวัดเช่น งานเลขานุการ งานบริหารงานบุคคลในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด
- (5) เพื่อประสานราชการกับหน่วยงานต่างๆ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานจังหวัด

- 4.1 แปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติไปเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในพื้นที่
- 4.2 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหาร ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการวางแผน และเครือข่ายสารสนเทศของจังหวัดและเป็นศูนย์กลางสารสนเทศของจังหวัด เพื่อการบริหารและการวางแผนพัฒนาจังหวัด
- 4.3 จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและดำเนินการตามแผน
- 4.4 กำกับและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
- 4.5 อำนวยความสะดวก ประสานและปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

4.6 ดำเนินการในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย กรณีที่ไม่มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นรับผิดชอบ ในระดับจังหวัด

4.7 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

โครงสร้างภายในของสำนักงานจังหวัด

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานจังหวัดซึ่งเป็น ราชการส่วน ภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ถูกปรับโครงสร้างใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย / กลุ่มงาน ดังนี้

5.1 ฝ่ายอำนวยการ มีภารกิจหลักแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

5.1.1 กลุ่มช่วยอำนวยการและประสานราชการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับบริหารงานทั่วไปของจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัด การเสนอแนะการบริหารการตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด การเสนอแนะ กำกับดูแล การปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของ ข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดตามที่กฎหมายกำหนด การเสนอแนะการกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจในจังหวัด ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของจังหวัดและสำนักงานจังหวัด และงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ (ศูนย์ดำรงธรรม)

5.1.2 กลุ่มพัฒนาระบบบริหารราชการและการบริหารงานบุคคล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ และวิธีการปฏิบัติราชการของข้าราชการส่วนภูมิภาคให้เป็นไปตาม ม.3/1 พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การพิจารณาการเสนอแนะให้คำปรึกษาแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการในจังหวัด การปฏิบัติงานประสานงาน สนับสนุน ร่วมมือกับส่วนราชการ ตลอดจนติดตามประเมินผลการพัฒนาระบบราชการในจังหวัด การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและการวางแผนการบริหารกำลังคนของจังหวัด งาน อ.ก.พ. จังหวัด งานพัฒนาบุคลากรของจังหวัด งานบริหารและงานเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และยุทธศาสตร์กำลังคนของจังหวัด

5.2 กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด มีภารกิจดังนี้

- (1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
- (2) ประสานและปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด
- (3) ประสานและดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- (4) สนับสนุนเชิงวิชาการด้านนโยบายและแผนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัด
- (5) ติดตามประเมินผลการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การพัฒนาจังหวัด
- (6) ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด

5.3 กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร มีภารกิจดังนี้

- (1) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเป็นศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาจังหวัด

(2) จัดให้มีและให้บริการเครือข่ายเชื่อมโยงฐานข้อมูลสารสนเทศระหว่างส่วนราชการภายใน จังหวัดและอำเภอ ระหว่างจังหวัดและกับส่วนกลาง

(3) ให้บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศผ่านสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

5.4 ฝ่ายตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาตรวจสอบระเบียบการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุ ของ หน่วยงานภายในจังหวัดจังหวัด ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เกิดความเรียบร้อย

การมีภาวะผู้นำ (LeaderShip)

สำนักงานจังหวัด มี หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และเป็นผู้ที่รับข้อสั่งการหรือข้อ ราชการจากผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นำมาสู่แผนงาน/นโยบาย การบริหารงานในด้านต่างๆ ดังนั้น หัวหน้าสำนักงานจังหวัดจึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาท มีภาวะผู้นำค่อนข้างสูงในหลายๆ ด้าน ดังนี้

4.1 เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์กว้างไกล

4.2 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถตัดสินใจในภาวะวิกฤตได้อย่างเด็ดขาด

4.3 เป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง ตามสถานการณ์ในปัจจุบัน

4.4 มีความอดทนต่อภาระหน้าที่ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

4.5 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จิตใจโอบอ้อมอารี มีความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา

4.6 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรภายใน หน่วยงานให้เกิดความรักใคร่สามัคคีกัน

วิเคราะห์การดำเนินงานของสำนักงานจังหวัด

การบริหารราชการภายในสำนักงานจังหวัดมหาสารคามในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้นำ เสนอขอสรุปเฉพาะประเด็นที่เป็นสาระสำคัญนำเสนอ ดังนี้

ข้อดี

(1) มีวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานค่อนข้างครบถ้วน

(2) ลักษณะของงานจำเป็นต้องติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ที่หลากหลายทั้งในระดับส่วนกลางและระดับ ส่วนภูมิภาค ทำให้มีเครือข่ายการทำงานที่ค่อนข้างคล่องตัว

(3) ลักษณะของการบริหารงานภายในสำนักงานจังหวัดที่ผ่านมาได้แยกประเภทของงานใน แต่ละฝ่าย อย่างชัดเจน แต่ในปัจจุบันได้มีการประสานสัมพันธ์ในการบริหารงานกันมากขึ้น

(4) มีระบบสารสนเทศที่ค่อนข้างทันสมัย สามารถตอบสนองส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งผู้สนใจได้อย่าง รวดเร็ว และติดต่อได้ทั่วประเทศ

ข้อเสีย

(1) มีผู้บังคับบัญชาจำนวนมาก ทำให้มีปริมาณงานมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ

(2) อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ยังไม่ทันสมัยสามารถตอบสนองผู้รับบริการ ได้จำนวนจำกัด